paviršius pažeistas erozijos bei žmonių veiklos, yra išvažinėtas kelias, vietomis nesusiformavusi velėna, dalis šlaitų nuslinkę (šurfe 16 aptiktas iki 90 m storio maišyto smėlio ir dirvožemio sluoksnis). Minėtų šurfų aplinkoje žemės paviršiuje surasti 8 titnagai, tarp kurių yra 3 skeltės ir 5 nuoskalos. Tarp skelčių rastos 2 apatinės dalys, kurių viršutinės dalys pašalintos jas nulaužiant. Rasta viena ilga skeltė, iš kurios pagamintas dirbinys – peilis-gremžtukas (2 pav.). Titnago radinius pagal technologinius bruožus ir remiantis patinos kriterijumi galima datuoti mezolitu–neolitu.

Tirtos teritorijos centrinėje ir Š dalyse (ištirti šurfai 11–37) aptiktas XVIII a. pabaigos (?) – XIX a. kultūrinis sluoksnis su radiniais – kaimiškosios keramikos šukėmis ir moliniu pasvaru.

2017 m. tyrimai parodė, kad ateityje būtina tęsti archeologinius tyrimus gyvenvietėje, kurią intensyviai ardo lankytojai ir erozija. Pro sklypą praeina du lauko keliukai, yra išvažinėtų plotų, kur statomi automobiliai, bei įrengtos laužavietės, dalis šlaitų nuslinkę.

Žingiai Ancient Settlement

In Žingiai village (Vilnius District, East Lithuania), a field evaluation was conducted in 2017 near the Žingiai channel, which joins the E and W parts of Lake Asveja (Fig. 1). 40 1 x 1 m test pits (a total of 40 m^2) were excavated in roughly 3500 m^2. An ancient settlement, which existed on a small terrace beside the Lake Asveja channel, was discovered in test pits 11–20, 22, 23, and 27. Based on the discovered flint finds, the settlement dates to the Mesolithic–Neolithic. Flint finds were discovered in the surface layer of topsoil as well as on the surface of the natural light brown sand (at a depth of about 15–30 cm). Washed out finds: eight flint artefacts, including three blades and five flakes, were found in the vicinity of test pits 11, 12, 15, and 16, where the ground's surface has been affected by erosion and visitors. The blades consist of two proximal ends and one long blade, from which a tool, a knife-scraper had been manufactured (Fig. 2). Based on the technological features and the patina criteria, the flint finds can be dated to the Mesolithic–Neolithic. A late (?) 18th–20th-century cultural layer with finds was discovered in the central and N parts of the evaluated area (test pits 11–37).

Karolis Duderis

Glūko senovės gyvenvietės VII žvalgomieji tyrimai 2016 m.

Glūko senovės gyvenvietės VII (UK 22667) (Varėnos r., Varėnos sen.) teritorijoje, uždaru būdu klojamos elektros trasos technologinių prieduobių vietose atlikti žvalgomieji tyrimai, kurių metu ištirti 2 šurfai, iš viso 8 m^2 plotas. Glūko senovės gyvenvietė VII (pagal L. Kavaliausko rinkinius įvardyta Glūko senovės gyvenviete III) yra į R nuo kelio į Varėną, tarp Varėnės upelio ir Ešerinio ežero. Pirmieji duomenys apie ją gauti iš L. Kavaliausko, kuris surinko nemažą akmens amžiaus radinių kolekciją iš Varėnos rajono. Šioje senovės gyvenvietėje rasta vienagalių skaldytinių, gramdukas, perforatorius, skelčių dalių. Glūko senovės gyvenvietėje VII 1995 m. T. Ostrauskas ištyrė 3 šurfus. Šių tyrimų metu fiksuotas 35–40 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuris pagal radinius datuotas mezolitu (*ATL 1994 ir 1995 metais*, 1996, p. 328).

2016 m. atliekant tyrimus gyvenvietėje (1 pav.), šurfe 1, 45 cm gylyje fiksuotas archeologiniu požiūriu vertingas kultūrinis sluoksnis.

1 pav. Tyrimų vietos planas: 1 – Glūko senovės gyvenvietės VII saugoma teritorija; 2 – tirtų šurfų vietos. K Duderio brėž.

Fig. 1. Plan of the investigated location: 1 – protected territory of Glūkas Old Settlement VII; 2 – location of the excavated test pits.

55 cm gylyje rastas 50 cm skersmens židinys, 30 cm įgilintas į įžemį. Židinio užpildą sudarė tamsiai pilkos spalvos smėlis su angliukais bei pavieniais perdegusiais akmenukais. Šurfe rasti 33 keramikos fragmentai (kelios šukės ornamentuotos gilių duobučių įspaudais), kurių molio masė liesinta stambios frakcijos granito priemaišomis. Daugiausia šukių rasta šalia židinio. Pagal analogiškus Glūko senovės gyvenvietės X radinius šukės ir židinys datuojami VII a. Titnago dirbiniai tipologiškai datuoti vėlyvuoju mezolitu – vėlyvuoju neolitu. Tyrimų metu taip pat rasti du keramikos fragmentai, kurių molio masė liesinta augalinėmis (?) priemaišomis, jie datuojami neolitu. 3 keramikos fragmentai, kurių molio masė liesinta vidutinio stambumo frakcijos mineralinėmis priemaišomis, datuojami neolito pabaiga – bronzos amžiumi.

Šurfe 2 fiksuota analogiška stratigrafija kaip ir šurfe 1, tačiau čia rasta tik keletas archeologinių radinių, kurie buvo viršutiniame permaišytame sluoksnyje. 40 cm gylyje rastas požeminis elektros kabelis, nutiestas Varėnės upelio link.

Iš viso tyrimų metu aptiktas 61 titnaginis radinys, iš kurių 20 skelčių bei 33 nuoskalos. Šurfuose 1 ir 2 rasti du titnaginiai gremžtukai bei titnaginiai peiliukai (2 pav.), kurie pagal morfologinius požymius galėjo būti naudojami kaip drožiamieji peiliai. Šurfe 2 rastas ir titnaginis kaltelis.

Archeologiniai tyrimai papildė mokslinę informaciją apie Glūko senovės gyvenvietę VII, tačiau dėl mažos tyrimų apimties bei dėl geologinių veiksnių persimaišiusių radinių kultūriniame sluoksnyje nepavyko tiksliai nustatyti jo horizontų. Panašu, jog tyrimų metu fiksuotas viduriniojo geležies amžiaus neįtvirtintos gyvenvietės pakraštys. Didžiulė tikimybė, jog

2 pav. Titnaginis peiliukas iš šurfo 2. K. Duderio nuotr.

Fig. 2. A flint knife from test pit 2.

ši gyvenvietė tęsiasi iki pat Ešerinio ežero P pakrantės ir yra kur kas didesnė, nei dabar saugoma kultūros paveldo vertybės teritorija.

Vėlyvuoju mezolitu – vėlyvuoju neolitu datuojamos gyvenvietės kultūrinis sluoksnis aiškiai neišsiskyrė. Galbūt šioje vietoje jis permaišytas dar viduriniajame geležies amžiuje, nes viename horizonte aptikti radiniai datuotini ir neolitu, ir VII a.

Šios gyvenvietės ateities tyrimai būtų labai perspektyvūs. Itin svarbu atkreipti dėmesį į tai, jog Lietuvoje yra labai nedaug tyrinėtų viduriniojo geležies amžiaus gyvenviečių, todėl Varėnio ir Ešerinio ežerų apylinkių senovės gyvenviečių tyrimai suteiktų svarbios ir moksliniu požiūriu labai reikalingos informacijos apie Lietuvos gyventojus ir jų gyvenseną šiuo laikotarpiu.

The 2016 Field Evaluation at Glūkas Ancient Settlement VII

In 2016, two test pits (a total of 8 m^2) were excavated at Glūkas Settlement VII (Varėna District, Southeast Lithuania) (Fig. 1). A 20 cm thick cultural layer was found in test pit 1 at a depth of 45 cm. Some flint artefacts (Fig. 2), flint flakes, and sherds of hand built pottery were found in a cultural layer of yellow sand. The remains of a hearth were found at a depth of 80 cm in test pit 1.

Based on the results of the investigation, it can be assumed that an ancient settlement had existed between the River Varėnė and Lake Ešerinis during the Late Mesolithic–Late Neolithic and Middle Iron Age. Its further excavation would provide significant scientific information.

Vytautas Juškaitis

Žvalgomieji tyrimai Šventosios gyvenvietėje

2017 m. Šventosios senovės gyvenvietėje (UK 1813), 2 ha dydžio plote, Sėlių g. 12, 14, 15, 19, Sergiškių g. 19, 22, 24, Žiemgalos g. 24, Palangos mieste, atlikti žvalgomieji tyrinėjimai (1 pav.), nes ateityje čia planuojama statyti gyvenamuosius namus ir tiesti gatves. Šio ploto cen-

1 pav. Situacijos planas: 1 – Šventosios senovės gyvenvietės teritorija; 2 – žvalgomųjų tyrinėjimų vieta. V. Juškaičio brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – territory of Šventoji Ancient Settlement; 2 – evaluated location.

